
Rekomendacja CM

Polski Rocznik Praw Człowieka i Prawa Humanitarnego 2, 362-372

2011

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

12.

Zgromadzenie powtarza, że nie może być żadnych więźniów politycznych w żadnym z państw członkowskich Rady Europy.

13.

Zgromadzenie zastrzega sobie prawo do podjęcia wszelkich będących w jego dyspozycji środków właściwych celem przekonania władz azerbejdzańskich do potrzeby zwolnienia bądź ponownego procesu każdego więźnia uważanego za więźnia politycznego, zgodnie z zobowiązaniem zaciągniętym przy okazji przystąpienia kraju.

14.

Zgromadzenie jest zdecydowane do odbywania debat informacyjnych dotyczących domniemyanych więźniów politycznych w Azerbejdżanie oraz do oferowania zainteresowanym mediom sposobności nadawania ich w telewizji i radio w całym kraju.

Rekomendacja CM/Rec(2007)7 Komitetu Ministrów dla Państw Członkowskich w sprawie Dobrej Administracji z 20 czerwca 2007 r.

Komitet Ministrów – na podstawie postanowień art. 15/b/ Statutu Rady Europy –

Zważywszy na Rekomendację 1615(2003) Zgromadzenie Parlamentarne, która wzywa Komitet Ministrów do zaprojektowania modelowego tekstu podstawowego prawa jednostki do dobrej administracji oraz jednolitego, wszechstronnego i skonsolidowanego modelowego kodeksu dobrej administracji, opartego w szczególności na Rekomendacji Komitetu Ministrów Nr R(80)2 i rezolucji (77)31 oraz na Europejskim Kodeksie Dobrego Postępowania Administracyjnego (2001 r.), w celu zdefiniowania podstawowego prawa do dobrej administracji, a przez to ułatwienia jego skutecznego urzeczywistniania w praktyce;

Zważywszy na Rezolucję (77)31 Komitetu Ministrów w sprawie Ochrony Jednostki w kontekście Aktów Władz Administracyjnych;

Zważywszy na Rekomendację Nr R(80)2 Komitetu Ministrów dotyczącą Wykonywania Kompetencji Dyskrecjonalnych przez Władze Administracyjne;

Zważywszy na Rekomendację R(81)19 Komitetu Ministrów w sprawie Dostępu do Informacji Posiadanej przez Władze Publiczne;

Zważywszy na Rekomendację R(84)15 Komitetu Ministrów dotyczącą Odpowiedzialności Publicznej;

Zważywszy na Rekomendację R(87)16 Komitetu Ministrów w sprawie Procedur Administracyjnych dotyczących Wielkiej Liczby Osób;

Zważywszy na Rekomendację R(91)10 Komitetu Ministrów w sprawie Komunikowania Stron Trzecim Danych Osobistych Posiadanych przez Władze Publiczne;

Zważywszy na Rekomendację R(2000)6 Komitetu Ministrów w sprawie Statusu Urzędników Publicznych w Europie;

Zważywszy na Re(2000)10 Komitetu Ministrów w sprawie Kodeksów Postępowania Urzędników Publicznych;

Zważywszy na Rekomendację Rec(2002)2 Komitetu Ministrów w sprawie Dostępu do Dokumentów Urzędowych;

Zważywszy na Rekomendację Rec(2003)16 Komitetu Ministrów w sprawie Wykonywania Decyzji Administracyjnych i Sądowych w dziedzinie Prawa Administracyjnego;

Zważywszy na Rekomendację Rec(2004)20 Komitetu Ministrów w sprawie Sądowego Nadzoru nad Aktami Administracyjnymi;

Zważywszy, że celem rady Europy jest osiągnięcie większej jedności między jej członkami;

Zważywszy, że władze publiczne odgrywają kluczową rolę w demokratycznych społeczeństwach, że są one aktywne w licznych sferach; że ich działalność dotyka praw i interesów osób prywatnych; że ustawodawstwo krajowe i różne instrumenty międzynarodowe, zwłaszcza instrumenty Rady Europy, zapewniają tym osobom pewne prawa w stosunku do administracji; oraz że Europejski Trybunał Praw Człowieka stosował Konwencję o Ochronie Praw Człowieka i Podstawowych Wolności do ochrony osób prywatnych w ich stosunkach z administracją;

Zważywszy, że władze publiczne muszą zapewniać osobom prywatnym pewną liczbę usług oraz wydawać instrukcje i przepisy, oraz że – gdy wymaga się od władz publicznych podjęcia działania – muszą one to czynić w rozsądnym terminie;

Zważywszy, że przypadki złego administrowania, czy to w rezultacie beczynności urzędowej, zwłok w podjęciu działania albo podjęcia działania z naruszeniem urzędowych obowiązków, muszą podlegać sankcjom za pośrednictwem właściwych procedur, które mogą obejmować procedury sądowe;

Zważywszy, że dobra administracja musi być zapewniona poprzez jakość ustawodawstwa, które musi być właściwe i spójne, jasne, łatwo zrozumiałe i dostępne;

Zważywszy, że dobra administracja oznacza, iż usługi muszą odpowiadać podstawowym potrzebom społeczeństwa;

Zważywszy, że w wielu sytuacjach dobra administracja obejmuje osiągnięcie właściwej równowagi między prawami osób bezpośrednio dotkniętych działaniem państwa, z jednej strony, a ochroną interesów wspólnoty jako całości, a zwłaszcza osób słabych lub upośledzonych, z drugiej strony, oraz uznając, że procedury mające chronić interesy jednostek w ich stosunkach z państwem w niektórych okolicznościach powinny chronić interesy innych osób bądź szerszej wspólnoty;

Zważywszy, że dobra administracja stanowi aspekt dobrego rządzenia; że w istocie nie dotyczy rozwiązań prawnych, że zależy od jakości organizacji i zarządzania; że musi to odpowiadać wymaganiom efektywności, wydolności i znaczenia dla potrzeb społeczeństwa; że musi utrzymywać, wzmacniać i zabezpieczać własność publiczną oraz inne interesy publiczne; że musi być zgodna z wymaganiami budżetowymi; oraz że musi przeciwstawiać się wszelkim próbom korupcji;

Zważywszy, że dobra administracja zależy od adekwatnych zasobów ludzkich dostępnych władzom publicznym oraz od jakości i właściwego szkolenia urzędników publicznych;

Zważywszy, że administracja wykonuje swoje prerogatywy władzy publicznej w celu spełnienia wymaganych od niej zadań; że kompetencje te mogą jednak – będąc użyte w niewłaściwy lub ekscesywny sposób – naruszać prawa osób prywatnych;

Zważywszy, iż jest pożądanym kojarzyć różne uznane prawa w stosunku do władz publicznych z prawem do dobrej administracji i wyjaśniać jego treść, idąc za przykładem Karty Praw Podstawowych Unii Europejskiej (2000 r.);

Zważywszy, że wymogi prawa do dobrej administracji można wzmocnić poprzez ogólny dokument prawny; że wymogi te wy wpływają z fundamentalnych zasad rządów prawa, takich jak zasady legalności, równości, bezstron-

ności, proporcjonalności, pewności prawnej, podejmowania działania w rozsądnych terminach, partycypacji, poszanowania prywatności i jawności; oraz że przewidują one procedury służące ochronie praw i interesów osób prywatnych, informowania ich i uzdalniania do partycypacji w przyjmowaniu decyzji administracyjnych;

Zaleca, by rządy państw członkowskich:

- promowały dobrą administrację w ramach zasad rządów prawa i demokracji;

- promowały dobrą administrację poprzez organizację i funkcjonowanie władz publicznych zapewniających wydolność, skuteczność i poszanowanie pieniądza. Zasady te wymagają, by państwa członkowskie:

- zapewniały ustalenie celów i wskaźników wykonania pożądanых w celu regularnego monitorowania i pomiaru stopnia realizacji tych celów przez administrację i jej urzędników publicznych;

- zmuszały władze publiczne do regularnego sprawdzania w ramach prawa, czy ich usługi zapewniane są po właściwych kosztach oraz czy można je zastąpić bądź wycofać;

- zmuszały administrację do poszukiwania najlepszych środków uzyskiwania najlepszych rezultatów;

- prowadziły właściwe wewnętrzne i zewnętrzne monitorowanie administracji oraz działania jej urzędników publicznych;

- promowały prawo do dobrej administracji w interesie wszystkich poprzez przyjmowanie – gdzie to jest właściwe – standardów ustalonych w modelowym kodeksie dołączonym do niniejszej Rekomendacji, zapewniając ich skuteczne urzeczywistnienie przez urzędników państw członkowskich i robiąc wszystko, co jest dozwolone w konstytucyjnej i prawnej strukturze państwa, dla zapewnienia, by samorządy regionalne i lokalne przyjmowały takie same standardy.

Załącznik do Rekomendacji CM/Rec(2007)7 Komitetu Ministrów dla Państw Członkowskich w sprawie Dobrej Administracji

Kodeks Dobrej Administracji

Art. 1 – Zakres

1.

Niniejszy Kodeks umocowuje zasady i normy, które powinny stosować władze publiczne w swoich stosunkach z osobami prywatnymi w celu osiągnięcia dobrej administracji.

2.

Dla celów niniejszego Kodeksu „władze publiczne” należy pojmować jako oznaczające:

a) wszelką jednostkę prawa publicznego jakiegokolwiek rodzaju, w tym państwo, władze lokalne i autonomiczne, zapewniającą usługi publiczne bądź działającą w interesie publicznym;

b) wszelką jednostkę prawa prywatnego spełniającą prerogatywy władzy publicznej odpowiedzialną za zapewnienie usług publicznych bądź działanie w interesie publicznym.

3.

Dla celów niniejszego Kodeksu „osoby prywatne” należy pojmować jako oznaczające jednostki i osoby prawne w rozumieniu prawa prywatnego, które są podmiotem działań władz publicznych.

Dział I:**Zasady dobrej administracji****Art. 2 – Zasada legalności****1.**

Władze publiczne powinny działać zgodnie z prawem. Nie mogą one podejmować środków arbitralnych, nawet podczas wykonywania swych kompetencji dyskrejonalnych.

2.

Powinny one przestrzegać prawa krajowego, prawa międzynarodowego zasad ogólnych prawa rządzących ich organizacją, funkcjonowaniem i działalnością.

3.

Powinny one działać godnie z normami określającymi ich kompetencje oraz procedurami określonymi w dotyczących ich przepisach.

4.

Powinny one wykonywać swoje kompetencje jedynie pod warunkiem, że ustalone fakty i stosujące się prawo dają im tytuł do tego oraz wyłącznie w celu, dla którego zostały one im nadane.

Art. 3 – Zasada równości**1.**

Władze publiczne będą działać zgodnie z zasadą równości.

2.

Powinny one traktować osoby prywatne, które znajdują się w takiej samej sytuacji, w taki sam sposób. Nie powinny one stosować dyskryminacji

pomiędzy osobami prywatnymi na podstawach takich, jak płeć, pochodzenie etniczne, przekonania religijne bądź inne. Wszelka odmienność traktowania powinna być obiektywnie usprawiedliwiona.

Art. 4 – Zasada bezstronności

1.

Władze publiczne powinny działać zgodnie z zasadą bezstronności.

2.

Powinny one działać obiektywnie, mając na względzie jedynie istotne sprawy.

3.

Nie powinny one działać w sposób stronniczy.

4.

Powinny one zapewniać, by ich urzędnicy publiczni wykonywali swe obowiązki w sposób bezstronny, bez względu na ich osobiste przekonania i interesy.

Art.5 – Zasada proporcjonalności

1.

Władze publiczne powinny działać zgodnie z zasadą proporcjonalności.

2.

Powinny one nakładać środki godzące w prawa lub interesy osób prywatnych jedynie tam, gdzie jest konieczne oraz w zakresie wymaganym dla osiągnięcia realizowanego celu.

3.

Wykonując swe kompetencje dyskrecjonalne, powinny one utrzymywać właściwą równowagę między jakimikolwiek szkodliwymi skutkami, jakie ich dyskrecjonalna kompetencja ma dla praw lub interesów osób prywatnych, a celami, które one realizują. Żadne podejmowanie przez nie środki nie mogą być ekscesywne.

Art.6 – Zasada pewności prawnej

1.

Władze publiczne powinny działać zgodnie z zasadą pewności prawnej..

2.

Nie mogą one podejmować żadnych środków retroaktywnych, chyba że w prawnie usprawiedliwionych okolicznościach.

3.

Nie mogą one naruszać praw nabytych oraz prawomocnych sytuacji prawnych, chyba że jest to bezwzględnie konieczne w interesie publicznym

4.

W niektórych przypadkach może się to okazać konieczne, zwłaszcza tam, gdzie nakładane są nowe obowiązki, dla zapewnienia rozwiązań przejściowych bądź w celu uzyskania rozsądnego czasu dla wprowadzenia w życie takich obowiązków.

Art. 7 – Zasada podejmowania działania w rozsądnym terminie

Władze publiczne powinny działać i wykonywać swoje obowiązki w rozsądnym czasie.

Art. 8 – Zasada partycypacji

O ile podjęcie działania nie jest nagląco wymagane, władze publiczne powinny zapewniać osobom prywatnym sposobność uczestnictwa właściwymi środkami w przygotowywaniu i urzeczywistnianiu decyzji administracyjnych, które dotyczą ich praw lub interesów.

Art. 9 – Zasada poszanowania prywatności**1.**

Władze publiczne powinny wykazywać poszanowanie prywatności, zwłaszcza w związku z przetwarzaniem danych osobowych.

2.

Gdy władze publiczne upoważnione są do przetwarzania danych osobistych lub prowadzenia zbioru danych, zwłaszcza w sposób elektroniczny, muszą one podjąć wszelkie kroki konieczne dla zagwarantowania prywatności.

3.

Normy rządzące ochroną danych osobistych, zwłaszcza jeśli chodzi o prawo dostępu do danych osobistych i zapewnienie rektyfikacji lub usunięcia wszelkich danych, które są nieprecyzyjne albo które nie powinny być rejestrowane, znajdują zastosowanie do danych osobistych przetwarzanych przez władze publiczne.

Art. 10 – Zasada transparentności**1.**

Władze publiczne powinny działać zgodnie z zasadą transparentności.

2.

Będą one zapewniały, by osoby prywatne były informowane, właściwymi środkami, o ich działaniach oraz decyzjach, co może obejmować publikację dokumentów urzędowych.

3.

Będą one szanowały prawa dostępu do dokumentów urzędowych, stosownie do norm rządzących ochroną danych osobistych.

4.

Zasada transparentności nie stoi na przeszkodzie prawnie chronionej tajemnicy.

Dz. II: Normy rządzące decyzjami administracyjnymi**Art. 11 – Definicje****1.**

Dla celów niniejszego Kodeksu „decyzja administracyjna” będą oznaczały regulacyjne bądź nier regulacyjne decyzje podejmowane przez władze publiczne przy wykonywaniu prerogatyw kompetencji publicznych.

2.

Decyzje regulacyjne składają się z norm znajdujących zastosowanie powszechne.

3.

Decyzje nier regulacyjne mogą mieć charakter indywidualny lub inny. Decyzje indywidualne to decyzje adresowane wyłącznie do jednej lub więcej jednostek.

Art. 12 – Inicjatywa w sprawie decyzji administracyjnych

Decyzje administracyjne mogą być podejmowane przez władze publiczne bądź to z ich własnej inicjatywy, bądź też na wniosek osób prywatnych.

Art. 13 – Wnioski osób prywatnych**1.**

Osoby prywatne mają prawo żądania od władz publicznych podjęcie decyzji indywidualnych leżących w ramach ich kompetencji.

2.

Decyzje w odpowiedzi na wnioski do władz publicznych powinny być podejmowane w rozsądnym czasie, który może zostać prawnie ustalony. Należy przewidzieć środki na wypadek braku podjęcia jakichkolwiek tego rodzaju decyzji.

3.

Gdy taki wniosek zostaje wniesiony do władzy nie mającej odnośnej kompetencji, adresat powinien – gdzie to tylko możliwe – skierować go do kompetentnej władzy i powiadomić wnioskodawcę, iż tak uczynił.

Art. 14 – Prawo osób prywatnych do wysłuchania w związku z decyzjami indywidualnymi

Jeśli władza publiczna zamierza podjąć decyzję indywidualną, która w bezpośredni i szkodliwy sposób dotyka praw osób prywatnych, o ile nie została już im zapewniona sposobność wyrażenia ich poglądów, osoby takie powinny – jeśli nie jest to oczywiście zbędne – dysponować sposobnością wyrażenia ich poglądów w rozsądnym czasie oraz w sposób przewidziany przez prawo krajowe, w razie konieczności z pomocą wybranej przez nie osoby.

Art. 15 – Prawo osób prywatnych do zaangażowania w niektórych decyzjach nieregulacyjnych

1.

Jeśli władza publiczna proponuje podjęcie decyzji nieregulacyjnej, która może dotyczyć nieokreślonej liczby osób, powinna ona ustanowić procedury pozwalające na ich uczestnictwo w procesie podejmowania decyzji, takie jak spostrzeżenia na piśmie, przesłuchania, przedstawicielstwo w organie doradczym kompetentnej władzy, konsultacje i badania publiczne.

2.

Osoby zainteresowane takimi procedurami powinny być w sposób jasny informowane o odnośnych propozycjach i dysponować sposobnością pełnego wyrażenia swoich poglądów. Postępowanie powinno mieć miejsce w rozsądnym czasie.

Art. 16 – Udział osób prywatnych w kosztach decyzji administracyjnych

Jeśli wchodzi w grę ponoszenie kosztów przez osoby prywatne na rzecz władz publicznych w związku z decyzjami administracyjnymi, koszty takie powinny być słuszne i rozsądne.

Art. 17 – Forma decyzji administracyjnych

1.

Decyzje administracyjne powinny być sformułowane w sposób prosty, jasny i zrozumiały.

2.

Każda podejmowana decyzja administracyjna powinna być zaopatrzona we właściwe uzasadnienie, określające podstawy faktyczne i prawne, w oparciu o które decyzja jest podejmowana, przynajmniej w sprawach, które dotykają praw indywidualnych.

Art. 18 – Publikacja decyzji administracyjnych

1.

Decyzje administracyjne powinny być publikowane w celu umożliwienia osobom zainteresowanym tymi decyzjami dysponowania ścisłą i wyczerpują-

ca wiedzą o nich. Publikacja może nastąpić w trybie notyfikacji osobistej albo może mieć charakter ogólny.

2.

Osoby zainteresowane decyzjami indywidualnymi należy osobiście powiadamiać, z wyłączeniem okoliczności wyjątkowych, w których możliwe są jedynie metody publikacji ogólnej. We wszystkich przypadkach należy wskazać procedury apelacyjne, w tym terminy.

Art.19 – Wejście w życie decyzji administracyjnych

1.

Decyzje administracyjne nie powinny mieć skutku retroaktywnego z punktu widzenia daty ich przyjęcia lub publikacji, chyba że w prawie usprawiedliwionych okolicznościach.

2.

Poza przypadkami nagłącymi, decyzje administracyjne nie powinny działać, zanim nie zostaną we właściwy sposób opublikowane.

Art. 20 – Wykonanie decyzji administracyjnych

1.

Władze publiczne będą ponosić odpowiedzialność za wykonanie decyzji administracyjnych wchodzących w zakres ich kompetencji.

2.

Co do zasady, powinien być ustanowiony właściwy system sankcji administracyjnych i karnych, w celu zapewnienia, by osoby prywatne przestrzegały decyzji władz publicznych.

3.

Władze publiczne zapewnią osobom prywatnym rozsądny czas na wykonanie nałożonych na nie obowiązków, poza przypadkami nagłącymi, w których powinny one w sposób należyty stwierdzić przyczyny tego.

4.

Przymusowa egzekucja przez władze publiczne powinna być wyraźnie przepisana prawem. Osoby prywatne podlegające egzekucji decyzji są informowane o procedurze i jej przyczynach. Środki egzekucji przymusowej muszą mieć charakter proporcjonalny.

Art. 21 – Zmiany indywidualnych decyzji administracyjnych

Władze publiczne mogą zmieniać bądź uchylać indywidualne decyzje administracyjne, jeśli jest to konieczne w interesie publicznym, ale czyniąc tak, powinny one mieć na względzie prawa i interesy osób prywatnych.

Dział III: Apelacje

Art. 22 – Apelacje przeciwko decyzjom administracyjnym

1.

Osoby prywatne będą miały tytuł do ubiegania się – bezpośrednio bądź w drodze wyjątku – o nadzór sądowy nad decyzją administracyjną, która bezpośrednio dotyka ich praw i interesów.

2.

Co do zasad, powinny być możliwe – przed nadzorem sądowym – apelacje administracyjne. W niektórych przypadkach mogą one mieć charakter obowiązkowy. Mogą one dotyczyć apelacji co do meritum bądź apelacji co do legalności decyzji administracyjnej.

3.

Osoby prywatne nie powinny doznawać żadnej szkody ze strony władz publicznych w związku z apelowaniem przeciwko decyzji administracyjnej.

Art. 23 – Odszkodowanie

1.

Władze publiczne zapewnią roszczenie osobom prywatnym, które doznają szkód w wyniku bezprawnych decyzji administracyjnych albo niedbalstwa po stronie administracji lub jej urzędników.

2.

Przed złożeniem w sądzie przeciwko władzom publicznym wniosku o odszkodowanie, od osób prywatnych należy najpierw wymagać przedłożenia ich sprawy do zainteresowanej władzy.

3.

Orzeczenia sądów przeciwko władzom publicznym w sprawie odszkodowania tytułem doznanych szkód będą podlegały wykonaniu w rozsądnym czasie.

4.

Gdzie to właściwe, możliwe będzie wszczynanie – przez władze publiczne albo przez szkodliwie dotknięte osoby prywatne – postępowania przeciwko urzędnikom publicznym tytułem osobistym.